

FRITIDSSENTRENE

MÅLOPPNÅELSE OG EFFEKTIVITET

Forvaltningsrevisjon
Gjennomført 15.06.2000 - 23.03.2001

Morten Mjølunes
fagansvarlig for forvaltningsrevisjon

Anne Gro Bergman Thomas
Ann Kristin Netland

INNHold

SAMMENDRAG	2
FORMÅL	2
ARBEIDETS OMFANG OG BEGRENSNINGER	2
KONKLUSJON OG ANBEFALINGER	2
1 INNLEDNING	4
BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET	4
AVGRENSNINGER	4
2 MÅLSETTINGER FOR PROSJEKTET	5
PROBLEMSTILLINGER:	5
3 ANVENDTE METODER I PROSJEKTET	5
DATAINNSAMLING	5
ANALYSEMETODER	5
BEARBEIDING OG ANALYSE	7
DATAENES PÅLITELIGHET OG GYLDIGHET	7
4 REVISJONSKRITERIER	7
5 FUNN/ FAKTA	9
5.1 ER TILBUDET I FRITIDSSENTRENE I SAMSVAR MED MÅLSETNINGENE?	10
5.2 OPPNÅR FRITIDSSENTRENE HENSikten MED TILBUDET?	16
6.1 ER TILBUDET I FRITIDSSENTRENE I SAMSVAR MED MÅLSETNINGENE?	21
6.2 OPPNÅR FRITIDSSENTRENE HENSikten MED TILBUDET?	22
7 REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER	23
KONKLUSJON	23
ANBEFALINGER	24
LITTERATUR OG KILDEHENVISNINGER	25
VEDLEGG 1: POLITISK VEDTATTE MÅLSETNINGER FOR FRITIDSSENTRENE	
VEDLEGG 2: SPØRRESKJEMA	FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.

SAMMENDRAG

Det er viktig for politikerne i kommunen å ha presis og korrekt informasjon om administrasjonens måloppnåelse. De fleste politisk vedtatt mål inneholder et mer eller mindre eksplisitt ønske om effekten som ønskes oppnådd. Revisjonen ønsker derfor å kartlegge måloppnåelse og effekt av tiltak innenfor en sektor i kommunen - fritidssentrene.

Formål

Formålet med prosjekt er:

Undersøke tilbudet i fritidssentrene i Asker og Bærum, for å se om tilbudet er i samsvar med målsettingene og om det bidrar til å oppnå hensikten.

Problemstillinger:

1. Er tilbudet i fritidssentrene i samsvar med målsettingene?
2. Oppnår fritidssentrene hensikten med tilbudet?

Arbeidets omfang og begrensninger

Kartleggingen av politiske vedtak med resultatmål eller ønskede effekter er gjort ved gjennomgang av overordnede kommunale styringsdokumenter. Innsamlingen av dokumentasjon på måloppnåelse og effekt av fritidssentrene har vi gjort ved spørreundersøkelse til elever ved barne- og ungdomskolene, ved besøk på fritidssentrene og ved dokumentinnsamling og intervju i ungdomstjenesten. I alt svarte 832 ungdommer på spørreskjemaet i Bærum med jevn fordeling på de ulike klassetrinnene.

Måloppnåelsen har vi dels vurdert ved å gjennomgå hva administrasjonen konkret har gjennomført av tiltak og dels ved å kartlegge hvordan brukerne vurderer måloppnåelsen. Vi har også belyst endringene i brukernes oppfatninger over tid. Vi har valgt å vurdere effekten utfra brukergruppens vurdering og vi har sett på utvikling i rusbruk over tid.

Vi har valgt ut 7 målsettinger som vi vil vurdere måloppnåelsen i forhold til. Vi har valgt to tiltenkte hensikter/ effekter med fritidssentrene: Begrense bruken av alkohol og narkotika og redusere kriminalitet, hærverk og bruk av vold.

Konklusjon og anbefalinger

Måloppnåelse

Ungdomstjenesten har oppnådd målene om:

- ✓ et mangfold av tilbud,
- ✓ vise fleksibilitet for nye trender
- ✓ legge til rette for et miljø med voksenkontakt
- ✓ et inkluderende miljø og at flest mulig ungdom skal nås

Ungdomstjenesten har ikke oppnådd målene om å:

- ✓ holde fritidssentrene åpne fredag og lørdag kveld
- ✓ gjennomføre rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaften, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften.

Generelt mener revisjonen at det ville være ønskelig med mer presise mål for arbeidet som fritidssentrene senere kan måles opp mot. Det er også revisjonens vurdering at ungdomstjenesten gir upresise og delvis misvisende resultatvurderinger i årsmeldingen.

Effektivitet

Denne undersøkelsen kan ikke slå fast at fritidssentrene har oppnådd den tiltenkte effekten med forebygging av ungdoms rusbruk og kriminalitet. Det er likevel et nokså klart funn at ungdom fra 7. til 10. klasse mener at fritidssentrene i liten grad har forebyggende effekt.

Forskningslitteraturen konkluderer i all hovedsak med at forebyggende virkning ikke lar seg dokumentere av generelle tiltak som fritidssentre. Forskningen viser at forebyggende virkning kan dokumenteres for konkrete tiltak rettet mot en klart definert målgruppe.

Anbefalinger

1. Ungdomstjenesten må gi mer presise og korrekte resultatvurderinger på de vedtatte målene. Det må sies mer konkret hva man har oppnådd og eventuelt grunner for at mål ikke er oppnådd.
2. Ungdomstjenesten bør foreslå mer konkrete resultatmål i forslag til handlingsprogram.
3. Politiske vedtak bør gjøres mer presise med hensyn til ønskede resultater eller ønsket effekt. Dette vil kunne bidra til å sikre bedre tilbakemelding på status.

1 INNLEDNING

Bakgrunnen for prosjektet

Revisjonen skal etter lov og forskrift utføre forvaltningsrevisjon. *Revisjonen skal kontrollere at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater*¹.

Undersøkelser de siste årene viser alarmerende tall for rusmisbruk, kriminalitet og vold blant ungdom². Oslo, Asker og Bærum er de kommunene hvor andelen av ungdom som har brukt hasj eller marihuana er størst i landet. Narkotikamisbruket blant ungdom i Asker og Bærum synes å være tiltagende. Det er også økende tendens i ungdomskriminaliteten i Asker og Bærum kommune og 6 prosent av ungdommene var involvert i kriminalitet i 1998. Andelen ungdom som er pågrepet for narkotikaforbrytelser har økt betraktelig de senere årene³. Disse forholdene har ført til mye negativ omtale i media. Også på landsbasis har andelen ungdom som har prøvd narkotiske stoffer økt de seneste årene⁴.

I Bærum er det blitt drevet fritidsklubber/ fritidssentre⁵ siden 1970 og disse er blitt omorganisert med jevne mellomrom. Den siste omorganiseringen var i 1996 hvor virksomheten ble flyttet fra Kultur, Kirke og Fritid til Kommunalavdelingen for barn og unge. Intensjonen med denne omorganiseringen var å i større grad gi et helhetlig tilbud til barn og ungdom i Bærum.

Det er viktig for politikerne i kommunen å ha presis og korrekt informasjon om administrasjonens måloppnåelse. De fleste politisk vedtatt mål inneholder et mer eller mindre eksplisitt ønske om effekten som ønskes oppnådd. Revisjonen ønsker derfor å kartlegge måloppnåelse og effekt av tiltak innenfor fritidssentrene.

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Asker kommunerevisjon. Datainnsamlingen er gjennomført i fellesskap, mens det blir skrevet separate rapporter for hver av kommunene.

De ansatte i ungdomstjenesten har ytt velvillig og verdifull bistand i arbeidet med rapporten. Vi har også fått avgjørende bistand fra lærere og elever ved skolene ved gjennomføringen av spørreundersøkelsen.

Avgrensninger

Revisjonen har ikke sett på spesielle tiltak som får statlig støtte. Kommunen kan søke om økonomisk støtte fra statlig hold til ulike ungdomstiltak og disse tiltakene skal da oppfylle visse krav som staten stiller. Slike tiltak vil i hovedsak være utenfor fritidssentrenes ordinære drift.

¹ Lov om kommuner og fylkeskommuner, § 60 nr 7

² Balchen s 3

³ Balchen s 9

⁴ Rusmiddeldirektoratet s 8

⁵ Tidligere brukte man benevnelsen fritidsklubber, mens man i dag i kommunen snakker om fritidssentre. I rapporten bruker vi derfor benevnelsen fritidssentre.

Det er svært vanskelig å fastslå effekten av forebyggende tiltak⁶. Vi vil derfor bare kunne gi indikasjoner på om effekten oppnås.

2 MÅLSETTINGER FOR PROSJEKTET

Formålet med prosjekt er:

Undersøke tilbudet i fritidssentrene i Bærum, for å se om tilbudet er i samsvar med målsettingene og om det bidrar til å oppnå hensikten.

Prosjektet vil vurdere om aktiviteten i fritidssentrene er i samsvar med de målsetninger politikerne har vedtatt og om de oppnår intensjonene med vedtakene. Av hovedmålsettingene kan vi utlede følgende problemstillinger:

Problemstillinger:

1. Er tilbudet i fritidssentrene i samsvar med målsettingene?
2. Oppnår fritidssentrene hensikten med tilbudet?

3 ANVENDTE METODER I PROSJEKTET

Datainnsamling

For å kartlegge politiske vedtak som inneholder konkrete resultatmål eller ønskede effekter, har vi gjennomgått Kommuneplan, Forslag til handlingsprogram og vedtatt handlingsprogram i de to kommunene. Prosjektet har dessuten kartlagt eventuelle statlige krav ved henvendelse til Barne- og familiedepartementet.

Innsamlingen av dokumentasjon har vi gjort ved spørreundersøkelse til elever ved barne- og ungdomskolene, ved besøk på fritidssentrene og ved dokumentinnsamling og intervju i ungdomstjenesten. Spørreundersøkelsen ble distribuert til et tilfeldig utvalg av barne- og ungdomsskolene, og skolene ble bedt om å gjennomføre spørreundersøkelsen i en klasse på hvert klassetrinn. I Bærum bad vi om svar fra 49 av 196 aktuelle klasser⁷ og fikk inn svar fra elevene i 36 klasser eller 73% av utvalget. Skolene som svarte synes jevnt fordelt og tilnærmet alle aktuelle elever i klassene har svart. I alt 832 ungdommer svarte på spørreskjemaet i Bærum, med jevn fordeling på de ulike klassetrinnene. Det er i alt 4912 elever i de aktuelle klassene⁸. Vi regner det ikke sannsynlig at det er systematiske avvik i utvalget. Besøk på aktuelle fritidssentre ble gjennomført på kveldstid 13.10.99.

Analysemetoder

Måloppnåelsen har vi dels vurdert ved å gjennomgå hva administrasjonen konkret har gjennomført av tiltak og dels ved å kartlegge hvordan brukerne vurderer måloppnåelsen. Da enkelte av målsettingene har gått igjen over mange år, har vi også belyst endringene i brukernes oppfatninger over tid. Dette for å vurdere om måloppnåelsen er blitt bedre. Da vi vurderer måloppnåelsen til administrasjonen, vil det også være interessant å sammenligne

⁶ Helland og Øia, s 182

⁷ Oversikt pr. 01.09.00 fra Skolekontoret

⁸ Oversikt pr. 01.09.00 fra Skolekontoret

Bærum mot en tilsvarende kommune - en slags benchmarking. Tidligere undersøkelser viser at ungdomskulturen er relativt lik i Asker og Bærum⁹. Begge kommunene har fritidssentre og har relativt like målsettinger for området. Det er likevel viktig å være klar over at det også her er forskjeller som påvirker ungdomsgruppen. Dette er forhold som nærhet til storby, tilgjengelighet til rusmidler, utdannings- og inntektsnivå hos foreldrene, stabilitet kontra mye innflytting/utflytting osv.

Effekt er langt vanskeligere å måle enn måloppnåelse. *Fritidsklubben som tiltak har aldri vært omfattende evaluert etter strengt vitenskapelige kriterier*¹⁰. En viktig grunn til dette er at sentrene er åpne virksomheter med omtrentlig geografisk nedslagsfelt og flytende medlemskap og brukergrupper. Et forskningsopplegg kan derfor vanskelig ivareta hensynet til kontrollerbarhet. For å måle effekten av fritidssentrenes arbeid burde vi ideelt sett hatt målinger før og etter opprettelsen av fritidssentrene og hatt en kontrollgruppe som ikke har fått dette tilbudet. Da vi ikke har data fra før sentrene ble opprettet og da det finnes fritidssentre i alle sammenlignbare kommuner blir det ikke mulig å gjennomføre en evaluering etter strengt vitenskapelige kriterier.

Vi har valgt å vurdere effekten utfra to vinklinger: Brukergruppens vurdering av effekten av tilbudet i fritidssentrene i dag, er den indikatoren vi vil legge hovedvekten på. Vi vil deretter se om vi kan spore noen effekt på rusbruken. Vi har en spørreundersøkelse fra 1996 som gjør det delvis mulig å vurdere utvikling over tid.

Målgruppen

Målgruppen på fritidssentrene er ungdom fra 10 til 18 år og opp til 25 år på Motorsenteret og rullebrettanleggene. Mens ungdomssenter tidligere også ble mye brukt av eldre ungdom, topper bruken av fritidssenter seg nå i niende klasse¹¹. Fritidssentrene har fått redusert betydning for ungdommer over ungdomsskolealder, og etter hvert også for tiendeklassinger¹². Den sentral målgruppen for fritidssentrene vil være elevene i barne- og ungdomsskolen. Vi har bedt om deres vurdering av tilbudet og av hvilken effekt tilbudet har.

Spørreskjemaet

Spørreskjemaet er basert på et spørreskjema utarbeidet av forskere på Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), som gjennomførte en undersøkelse som resulterte i rapporten: *Gutter og jenter i Asker og Bærum, Ungdomsundersøkelsen 1996*, Nova rapport 5/97¹³. Denne undersøkelsen kartla bl.a. fritidsaktiviteter, rusmisbruk og kriminalitet blant ungdom. Spørsmålsstillinger og svaralternativer er i stor grad hentet herfra, for å kunne sammenligne og vurdere endringer fra undersøkelsen i 1996. Den tekniske utformingen av skjemaet ble kvalitetssikret av firmaet Teknometri. Fritidstjenesten har gjennomgått og foreslått enkelte forbedringer av spørsmål og svarkategorier, samt noen mindre språklige endringer for å få det mer forståelig og brukervennlig for ungdom.

⁹ Strandbu 1997

¹⁰ Helland og Øia s 193

¹¹ Strandbu s 53

¹² Strandbu s 53

¹³ Strandbu 1997

Bearbeiding og analyse

Dataene er bearbeidet av Teknometri as som har ekspertise innen informasjonsteknologi og statistisk analyse. Disse har kjørt ut tabellene og gjennomført statistisk analyse av materiale utfra de problemstillingene som prosjektet ønsker å belyse.

Flere av spørsmålene i undersøkelsen er formulert som påstander. Respondenten skal krysse av for om de mener påstanden: 'Stemmer svært bra', 'Stemmer litt' eller 'Stemmer ikke'. I analysen kan en tolke kategorien 'Stemmer litt' som at de mener det stemmer, men i mindre grad enn 'stemmer svært bra'. En kan også tolke kategorien 'Stemmer litt' som alternativet for de som ikke har en bestemt mening om påstandene, da det ikke fins noen 'Vet ikke' alternativ. Det finnes heller ikke graderinger i svaralternativene for de som er uenig i påstandene. I analysen av funnene har vi valgt å se på forholdet mellom de som mener det 'Stemmer svært bra' og de som mener det 'Stemmer ikke'.

Dataenes pålitelighet og gyldighet

Da det finnes fritidssentre i alle sammenlignbare kommuner, har vi ikke en kontrollgruppe å sammenligne opp mot. Vi vil derfor ikke kunne fastslå om endringer over tid skyldes tiltaket eller andre forhold i samfunnet.

Brukere og ikkebrukere av fritidssentrene har selv valgt om de vil benytte tilbudet. Vi kan derfor gå ut fra at de har ulike holdninger til fritidssentrene i utgangspunktet. Det vil være vanskelig å tolke årsaken til eventuelle forskjeller.

I Bærum ble spørreundersøkelsen gjennomført to ganger p.g.a. lav svarprosent ved første utsendelse. I mellomtiden hadde Asker og Bærum budstikke tre artikler som tok for seg fritidssentrene. Da disse artiklene kunne påvirke svarene, ble svarene som kom inn i de to gjennomføringene kontrollert opp mot hverandre for å se om artiklene påvirket svarene.

4 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er krav vi vil vurdere funnene opp i mot. Kravene blir i hovedsak stilt av staten eller av kommunen. Kommunene kunne tidligere søke om statlige tilskudd til drift og investeringer. For å motta disse tilskuddene måtte kommunene oppfylle statlige krav til hvordan klubbene skulle se ut og drives. Driftstilskuddet ble tatt bort i 1986/ 87 og investeringstilskuddet ble tatt bort rundt 1997. Midlene gikk etter dette inn i rammetilskuddet til kommunene. Det har etter dette ikke vært krav fra staten på utforming og tilbud i fritidssentrene. For å vurdere i hvilken grad tilbudet i fritidssentrene samsvarer med målsettingene og om de oppnår hensikten, kan en derfor kun ta utgangspunkt i kommunens målsettinger på området. For å vurdere om tilbudet er i samsvar med målsetningene er en avhengig av relativt konkrete resultatmål. For å vurdere effekten er det i tillegg naturlig å ta inn de overordnede mål og strategier på området.

For det første har vi i utvalget lagt vekt på å finne fram til de resultatmål som ikke enkelt lar seg sjekke ut i årsmeldingen. Vi har for det andre fokusert på resultatmål som klart angir et mål for aktiviteten i fritidssentrene. Flere av resultatmålene som er vedtatt inneholder flere elementer - delmål. For å få en hensiktsmessig gjennomgang av i hvilken grad målene blir oppnådd, har vi valgt ut enkelte elementer som er å finne i flere resultatmål. Etter gjennomgang av Kommuneplan, Forslag til handlingsprogram og Vedtatt handlingsprogram i

de to kommunene, har vi kommet fram til følgende mål på området som mest aktuelle¹⁴. Som revisjonskriterier velger vi følgende mål vedtatt av kommunestyret:

Mål

1. Ungdomsklubbene bør holdes åpne fredag og lørdag kveld.

For å begrense rusbruk i helgene, bør rusfrie arrangementer legges til fredag og lørdag kveld. Ungdomsklubbene bør holdes åpne fredag og lørdag kveld¹⁵.

2. Gjennomfører rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaftnen, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften.

Kommunen gjennomfører rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaftnen, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften¹⁶.

3. Legge til rette for et mangfold av tilbud

Ungdom skal gis mulighet til utvikling og drift av egen aktiviteter og tiltak, med veiledning og støtte fra voksne. Det skal legges til rette for et mangfold av tilbud, slik at flest mulig ungdom nås i det forebyggende arbeidet (nytt)¹⁷.

4. Støtte tiltak der ungdom selv tar initiativ og ansvar .

De midler som i dag brukes på barne- og ungdomstiltak må dreies for i større grad å vise fleksibilitet for nye trender, og for å kunne støtte tiltak der ungdom og / eller nærmiljøgrupper selv tar initiativ og ansvar¹⁸.

Ungdom skal gis mulighet til utvikling og drift av egen aktiviteter og tiltak, med veiledning og støtte fra voksne. Det skal legges til rette for et mangfold av tilbud, slik at flest mulig ungdom nås i det forebyggende arbeidet (nytt)¹⁹.

5. Inkluderende miljø, slik at flest mulig ungdom nås.

Det skal legges til rette for et inkluderende miljø med voksenkontakt, omsorg, tid til samvær og ansvar for aktiviteter²⁰.

Ungdom skal gis mulighet til utvikling og drift av egen aktiviteter og tiltak, med veiledning og støtte fra voksne. Det skal legges til rette for et mangfold av tilbud, slik at flest mulig ungdom nås i det forebyggende arbeidet (nytt)²¹.

6. Fleksibilitet for nye trender

De midler som i dag brukes på barne- og ungdomstiltak må dreies for i større grad å vise fleksibilitet for nye trender, og for å kunne støtte tiltak der ungdom og / eller nærmiljøgrupper selv tar initiativ og ansvar²².

7. Voksenkontakt - veiledning og støtte fra voksne.

¹⁴ Se også vedlegg 1 med samlet oversikt over aktuelle målsettinger og resultatvurderinger i kommunen.

¹⁵ A-41 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002, s II

¹⁶ A-42 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002, s II

¹⁷ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmål s 31

¹⁸ A-21 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002

¹⁹ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmål s 31

²⁰ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Programmal s 31

²¹ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmål s 31

²² A-21 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002 s II

Det skal legges til rette for et inkluderende miljø med voksenkontakt, omsorg, tid til samvær og ansvar for aktiviteter²³.

Ungdom skal gis mulighet til utvikling og drift av egen aktiviteter og tiltak, med veiledning og støtte fra voksne. Det skal legges til rette for et mangfold av tilbud, slik at flest mulig ungdom nås i det forebyggende arbeidet (nytt)²⁴.

Effekt

Etter gjennomgang av de overordnede dokumentene, er det to tiltenkte hensikter/ effekter med fritidssentrene som synes å peke seg ut:

1. Begrense bruken av rusmidler

- *Ungdom i Bærum skal ha rusfrie aktivitetstilbud og fritidssentra der de kan realisere sine interesser, styrke sine ressurser og potensiale for vekst og utvikling²⁵.*
- *Kommunestyret ber komiteen for B&E om i forbindelse med behandlingen av ungdomsundersøkelsen å fremme forslag til tiltak for redusere forbruket av alkohol og narkotika²⁶.*
- *Bevist drive holdningsskapende arbeid blant unge²⁷.*
- *Barn og unge med spesielle behov skal få helhetlig og samordnet hjelp i sitt nærmiljø for å forebygge kriminalitet, vold og rusmisbruk. Dette skal skje gjennom et intensivert og samordnet tjenestetilbud i regi av Avdeling barn og unge²⁸.*
- *Kommunestyrets vedtak punkt 1-5 i ungdomsundersøkelsen bør inn under resultatmål: Begrense bruken av alkohol og narkotika²⁹.*

2. Redusere kriminalitet, hærverk og bruk av vold

- *Bevist drive holdningsskapende arbeid blant unge³⁰.*
- *Barn og unge med spesielle behov skal få helhetlig og samordnet hjelp i sitt nærmiljø for å forebygge kriminalitet, vold og rusmisbruk. Dette skal skje gjennom et intensivert og samordnet tjenestetilbud i regi av Avdeling barn og unge³¹.*
- *Innsatsen mot kriminalitet og vold må økes³².*
- *Kommunestyrets vedtak punkt 1-5 i ungdomsundersøkelsen bør inn under resultatmål: Begrense bruken av alkohol og narkotika³³.*

²³ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Programsmål s 31

²⁴ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmål s 31

²⁵ Rådmannens forslag til handlingsprogram 1998 – 2001 Programsmål s 35, Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002 resultatmål 41 og 48-3

²⁶ A-30 Vedtatt handlingsprogram 1998 – 2001 resultatmål 30.

²⁷ A-9 Vedtatt handlingsprogram 1998 – 2001 resultatmål 9

²⁸ B-3 Rådmannens forslag til handlingsprogram 1998 – 200 resultatmål 3 s 39

²⁹ A-48 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002 resultatmål 48

³⁰ A-9 Vedtatt handlingsprogram 1998 – 2001 resultatmål 9

³¹ B-3 Rådmannens forslag til handlingsprogram 1998 – 200 resultatmål 3 s 39

³² A-18 Vedtatt handlingsprogram 1998 – 2001 resultatmål 18

³³ A-48 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002 resultatmål 48

5 FUNN/ FAKTA

5.1 Er tilbudet i fritidssentrene i samsvar med målsetningene?

Vi vil nå på basis av det materialet vi har samlet inn, se på i hvilken grad fritidssentrene følger opp de målene politikerne har vedtatt.

5.1.1 Ungdomsklubbene bør holdes åpne fredag og lørdag kveld³⁴

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen³⁵:

De fleste ungdomsklubber holder åpent på fredager. I tillegg er mange ekstra arrangementer blitt gjennomført på fredager og lørdager...

Det er 10 tiltak som drives av fritidstjenesten:

- Dønski fritidssenter
- Gullhaug aktivitetssenter (GULP)
- Helset fritidssenter (ZONE)
- Arken i Sandvika
- Bærumungdommens motorsenter
- Rykkin fritidshus
- Skui ungdomsklubb
- Østerås fritidssenter
- Bekkestua rullebrettanlegg
- Sommerklubben

Bærumungdommens motorsenter er åpent 08.00 – 22.00 mandag t.o.m. fredag. Bekkestua Rullebrettanlegg er et friluftsanlegg som har åpent alle dager inkl. helger og er bemannet med miljøarbeider etter behov (værforhold og besøk). Sommerklubben er et tiltak som går på dagtid i skoleferien. De 7 øvrige er vanlige fritidssentre. Av disse 7 er Arken, Dønski, Helset, Rykking og Østerås åpne på fredager. Åpningstiden er da fram til klokken 11.00. Rykkin holdt stengt fredager fra september til mars pga. oppussing. Dønski Fritidshus har åpent enkelte lørdager. Det har blitt arrangert 10 ungdomsstyrte arrangementer på lørdager. Ingen av fritidssentrene er regelmessig åpne på lørdager. Dette blir opplyst fra fritidstjenesten og ble bekreftet da vi besøkte fritidssentrene fredag kveld 13.10.99. Åpningstidene framgår ikke av informasjonsfolderen som ungdomstjenesten deler ut.

I samarbeid med Bærum kirkelige fellesråd er det åpnet et fritidssenter på Bekkestua ”Exit” som drives av Bærum kirkelige fellesråd med økonomisk støtte og veiledning fra Ungdomstjenesten³⁶. Dette senteret har åpent fram til kl.12.00 både fredag og lørdag.

En undersøkelse av fritidssentrene i Akershus i 1999 viser at helgetilbudet i vestregionen har blitt redusert siden 1990³⁷.

Ungdomstjenesten opplyser at fra januar 2001 vil det være to lørdagsåpne sentre i Bærum. Dønski fritidshus og Exit på Bekkestua. Dette i tillegg til Rud Rampland (fra april 2001) og

³⁴ A-41 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002, s II

³⁵ Vedlegg 1, BAUN s 8

³⁶ Se HP 1999-2002, økonomiutvalgets forslag s 26

³⁷ Fritidsklubbundersøkelsen s 4

Bekkestua Rullebrettanlegg som er åpent hele tiden. De opplyser at pga. budsjettmessige forhold og personalsituasjonen har de ikke klart å holde oppe på lørdager. De har valgt å prioritere fredagsåpent fordi deres erfaring er at det er mer rusmisbruk blant ungdom på fredag.

Dersom vi ser på hvilke fritidssenter de spurte har vært innom, ser vi at de tre sentrene som har åpent på fredager har over dobbelt så mange besøkende som de andre sentrene.

Kartleggingen viser at 5 av 7 tradisjonelle fritidssentre har hatt åpent på fredager fram til 11.00. Ingen har holdt åpent på lørdager. Det har blitt arrangert 10 ekstraarrangementer på sentrene på lørdager. Etter revisjonens oppfatning innebærer dette at målet i liten grad er oppnådd.

5.1.2 Gjennomfører rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaften, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften³⁸

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen³⁹:

Ungdomstjenesten har gjennomført arrangementer alle disse dagene. De planlegges og gjennomføres i samarbeid med ungdom selv.

Ungdomstjenesten ga følgende informasjon om dette: Natt til 1. mai 1999 hadde to klubber åpent. Natt til 17. mai hadde de et ungdomsstyrt arrangement i Nadderudhallen som var noe større enn vanlig aktivitet på Bekkestua klubben som holdt til i disse lokalene. St. Hans aften var ingen fritidssentre åpne. I 2000 holdt Bekkestua Rullebrett anlegg åpent natt til 1. mai. Natt til 17. mai holdt 5 sentre åpent og oppslutningen var som ved normal drift. Det var ingen aktivitet på St. Hansaften. Det var ingen arrangementer nyttårsaften verken i 1999 eller i 2000.

Ungdomstjenesten opplyser at det etter deres mening er det jevne miljøarbeidet som virkelig er rus- og kriminalitetsforebyggende. Ved større rusfrie arrangementer på tradisjonelle festdager kommer det også mange som ville holdt seg hjemme om det ikke hadde vært arrangementer. Ungdomstjenestens erfaring er at det er mer hensiktsmessig å ha ansatte fra ungdomstjenesten, utekontakten, barnevernvakta og politiet på steder hvor ungdom samler seg. I 2000 gjorde de dette natt til 1. mai og Nyttårsaften. Ungdomstjenesten opplyser at de vil fortsette å rette fokus på disse dagene ved tilstedeværelse av miljøarbeidere og ved ulike arrangementer.

Kommunen hadde arrangementer to av disse dagene natt til 1. mai og 17. mai i 1999 og 2000. Disse to dagene var det i snitt litt over 2 sentre/ anlegg åpne. De to andre dagene: St. Hans aften og nyttårsaften, var det ingen aktivitet noen av årene.

Etter revisjonens oppfatning viser dette at målet i liten grad er oppnådd og resultatvurderingen er direkte misvisende på dette punktet.

5.1.3 Legge til rette for et mangfold av tilbud

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen⁴⁰:

³⁸ A-42 Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002, s II

³⁹ Vedlegg 1, BAUN s 8

⁴⁰ Vedlegg 1, BAUN s 8

*A-22 Kr 0,5 mill. ble bevilget i økonomimelding 1-99. Det er satt i gang tiltak innen motor, friluftsliv og kurs. I tillegg har det vært arrangementer med nye trender innen dans, musikk og data. Virksomhetene har knyttet til seg flere ungdommer. Flere av tiltakene videreføres i år 2000.*⁴¹

Ungdomstjenesten opplyser at de gjennom sin kjennskap til ulike ungdomskulturer legger til rette for at alle skal kunne delta. De ser sentrene som en arena der de ved hjelp av tilstedeværelse ser behov hos enkeltpersoner eller grupper. Ulike grupper på sentrene viser etter ungdomstjenestens oppfatning et ungdomskulturelt mangfold. Eksempler på dette er: friluftsgruppe, disc jockey gruppe, trial gruppe, rytme gruppe, rollespillgruppe, datagruppe, rullebrettgruppe, snowboardgruppe, etnisk dansegruppe og breakdance gruppe. Ungdomstjenesten opplyser at det som tidligere var en forholdsvis ensartet virksomhet, representerer ulike tiltak med ulik profil i dag.

I spørreundersøkelsen til barne- og ungdomsskoleelevene har vi spurt om årsaken til at de ikke går i fritidssentre. Den viktigste årsaken de oppgir, er at de har andre interesser - hele 70 prosent. Dette tyder på at målgruppen har langt flere interesser enn det fritidssentrene tilbyr.

5.1.4 Støtte tiltak der ungdom selv tar initiativ og ansvar⁴²

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen⁴³:

A-21 Ungdomstjenesten har prioritert midler til

- *Konserter og rullebrettkonkurranser av og med ungdom.*
- *Egne snowboardturer med ungdom*
- *Ungdomsstyrte musikkvelder på Musikkflekken i Sandvika.*
- *Ungdomsstyrte kafeer på Rykkin og Østerås fritidssentre*

Ungdomstjenesten opplyser til revisjonen at de siden 1999 har avholdt 15 arrangementer på Musikkflekken hvor ungdom selv har tatt initiativ og ansvar. Dette har vært rock, hip hop og trance arrangementer. I tillegg til dette er det blitt holdt en rekke arrangementer på fritidssentrene. De nevner Gullhaug LAN party som er et tre dagers døgnåpent dataparty, nattåpent på Rykkin fritidshus, snowboardturer på Østeråsklubben og juleaftenfeiring på Dønki. I tillegg samarbeider de med cafegruppen i Ungdommens Kommunestyre om en ungdomskafe i Sandvika⁴⁴. Ungdomstjenesten opplyser at en av grunnpilarene i virksomhetene er at ungdom skal få mulighet til å ta initiativ og ansvar. Dette gir seg til kjenne ved ulike arrangementer og tiltak, på de ulike virksomhetene. De understreker at grunnlaget for virksomheten er medvirkning og deltagelse. Ungdomstjenesten opplyser at noen ungdommer ønsker å være med å bestemme og mange ønsker ikke dette. De ser fritidssenteret som et sted der de kan være uten å måtte forplikte seg.

I spørreundersøkelsen til målgruppen bad vi om deres vurdering av påstanden: *Jeg liker at det er fritt, jeg har medbestemmelse og ansvar for tiltak – brukerstyrt.* Svarene viser at 27 prosent av de som går i fritidssentre mener dette stemmer svært bra og 32 prosent mener dette ikke

⁴¹ Målet A 22 Forslag til handlingsprogram 1999 – 2002 er innarbeidet og erstattet av B 27 Forslag til handlingsprogram 2000 – 2003

⁴² Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002 resultatmål 21 og Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmål s 31

⁴³ Vedlegg 1

⁴⁴ Vedtatt handlingsprogram 2001-2004 mål A8

stemmer. Denne siden ved fritidssentrene skårer nest lavest i vår undersøkelse. Av de som ikke går i fritidssenter var det likevel svært få som oppgav dette som grunn til at de ikke gikk der.

Revisjonens vurdering er at når brukerne i liten grad oppfatter fritidssentrene som brukerstyrt, kan dette enten tyde på at de faktisk ikke er det, eller det kan tyde på at de ikke er opptatt av brukerstyring. At svært få oppgir manglende brukerstyring som grunn for ikke å gå der, kan det være rimelig å anta det siste. Revisjonen kan likevel ikke gi en sikker vurdering av om målet blir nådd.

5.1.5 Inkluderende miljø, slik at flest mulig ungdom nås⁴⁵

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen⁴⁶:

A-22 ...Virksomhetene har knyttet til seg flere ungdommer....

For å vurdere resultatet av dette målet vil vi dels se om ungdommen oppfatter miljøet som inkluderende. At miljøet er hyggelig og at de føler seg velkomne og trygge vil bli tolket som at de oppfatter miljøet som inkluderende. Vi vil dessuten se på utviklingen i medlemstall og bruk av fritidssentrene.

Årsmeldingen 1999 viser en klar økning i besøk ved fritidssentrene fra 71.386 i 1996 til 100.907 i 1999⁴⁷. Da årsmeldingen for 2000 ikke er laget ennå, har vi ikke resultatvurderinger fra administrasjonen for 2000.

I spørreundersøkelsen til målgruppen bad vi om deres vurdering av påstanden: *Det er hyggelig, jeg føler meg velkommen og trygg der.* Av de som går på fritidssentre er det 45 prosent som svarer at dette stemmer svært bra og 20 prosent svarer at dette ikke stemmer. I vår undersøkelse er dette den årsaken som klart skårer høyest av grunnene til at de er med i fritidssentre. Vi spurte også de som ikke går i fritidssentre om årsaken til dette. På påstanden: *Det ble for mye klikkdannelse – noen få bestemte,* er det bare 12 prosent som oppgir dette som en årsak. Dette er svært lavt i vår undersøkelse.

De som går på fritidssentre skiller seg noe ut fra gjennomsnittet. Ungdommer med foreldre hvor begge er født i utlandet er oftere på fritidssentre enn andre ungdommer. Langt flere gutter er ofte innom fritidssenteret, dvs. 3 dager i uka eller mer. Ca. halvparten av de som går oftere i senteret enn 2 dager i uka er 8. klassinger. Vi kan ikke utfra undersøkelsen se at det er grupper som ikke deltar eller ikke blir inkludert.

Undersøkelsen viser altså at målgruppen oppfatter fritidssentrene som hyggelige og at de føler seg velkomne og trygge der. Brukerne skiller seg heller ikke markant ut fra de øvrige. Dette tyder på at målgruppen oppfatter fritidssentrene som inkluderende.

I spørreundersøkelsen spurte vi også: *Er du eller har du vært medlem i en av kommunens fritidssenter?* Av de som har svart, er det 8 prosent som er medlem av et fritidssenter i

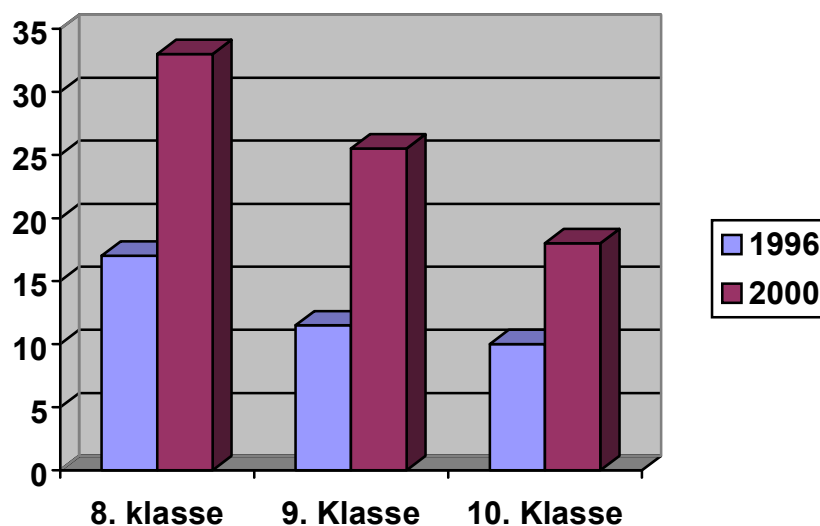
⁴⁵ Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Programmal s 31, / Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Resultatmal s 31

⁴⁶ Vedlegg 1

⁴⁷ Årsmelding 99 s 43

Bærum og 72 prosent som aldri har vært medlem. I 1996 var andelen medlemmer i Asker og Bærum 9 prosent. Undersøkelsen i 1996 ble gjennomført i mai/ juni da det ofte er lavere besøk enn ellers i året⁴⁸. I 1996 var den tilsvarende andelen i Oslo 19 prosent⁴⁹. Vår undersøkelse viser store forskjeller i medlemskap mellom Asker og Bærum. I Asker er det nesten dobbelt så mange som er medlem. Ungdomstjenesten opplyser at kravet om medlemskap er tonet ned og at trenden fremover er et mer uforpliktende tilbud uten krav til medlemskap. På landsbasis har det vært en nedgang i ungdoms organisasjonsdeltakelse fra begynnelsen av 90- tallet og fram til i dag⁵⁰.

For å få et inntrykk av deltakelsen har vi derfor også spurt målgruppen om de har vært på fritidssentre. 22 prosent svarer at de har vært på fritidssenter siste uken. Dette er nesten det samme som i Asker. I 1999 gjennomførte Ungdomstjenesten en undersøkelse blant alle ungdomsskoleelever i Bærum. Denne viste at 26 prosent hadde vært innom fritidssenter den siste uken. Dersom vi sammenligner med tallene fra Ungdomsundersøkelsen i 1996 ser vi signifikante endringer over tid for alle klasser ifht til deltagelse på fritidssenter siste uke⁵¹.

Tabellen viser hvor mange i prosent som var i fritidssenter minst en gang siste uke, i undersøkelsen fra 1996 og fra 2000⁵². Som vi ser, er det en klar oppgang i besøkene på alle

⁴⁸ Strandbu s 53

⁴⁹ Strandbu s 55

⁵⁰ Strandbu s 55

⁵¹ 1996 er i disse oversiktene kun representert med data fra Asker kommune

⁵² Sammenligning av 2000-tallene med sammenslåingen av Asker og Bærum hentet fra 1996-undersøkelsen (Strandbu s 53) forutsetter at vi aggregerer dataene og betrakter kategoriene: "Ingen ganger" og "minst 1 gang"

klassetrinn og dette stemmer godt overens med ungdomstjenestens oversikt over besøk ved fritidssentrene som viser en oppgang i besøk fra 71.386 i 1996 til 100.907 i 1999⁵³.

Dersom vi ser på hvilke av fritidssentrene de har vært innom, viser tallene at Bekkestua rullebrettanlegg har flest besøkende: 21 %. Dette er det klart mest besøkte fritidssenteret. Sommerklubben blir også oppgitt av svært mange: 10%. Disse aktivitetene er nye og har nok i stor grad bidratt til å få opp besøkstallet samlet.

Vår undersøkelse viser at målgruppen oppfatter fritidssentrene som hyggelige og at de føler seg velkomne og trygge der. Dette indikerer klart at de oppfatter fritidssentrene som inkluderende. Medlemstallet synes å være stabilt til tross for en generell nedgangen i ungdoms organisasjonsdeltakelse. Medlemstallet i Bærum er markert lavere enn i Asker og Oslo. Ungdomstjenesten opplyser at de vektlegger medlemskap mindre enn tidligere. Om vi ser på bruk av fritidssentrene ser vi en markert oppgang fra 1996 til i dag.

5.1.6 Flexibilitet for nye trender

I årsmeldingen 1999 gir administrasjonen følgende resultatvurderingen⁵⁴:

A-21 Ungdomstjenesten har prioritert midler til

- *Konserter og rullebrettkonkurranser av og med ungdom.*
- *Egne snowboardturer med ungdom*
- *Ungdomsstyrte musikkvelder på Musikkflekken i Sandvika.*
- *Ungdomsstyrte kafeer på Rykkin og Østerås fritidssentre*

Ungdomstjenesten opplyser at de i forhold til dette vedtaket kritisk har vurdert aktivitetene ved fritidssentrene og den fysiske utformingen ved sentrene. De har bl.a. flyttet Kolsås Internasjonale hus til Sandvika. De mener at trenden går mot mer uorganiserte tilbud. De har derfor utviklet Bekkestua Rullebrettanlegg og Rud Rampland. Rud Rampland, som åpner mai 2001, er et anlegg for rullebrett, Bmx og inline. Det er knyttet sammen med Bærumungdommens motorsenter og Trialbanen på Rud. Dette for å skape et helhetlig konsept for hjulsport. Kantinen på motorsenteret skal fungere som en møteplass for ungdom med ulike interesse for hjulsport. På Rykkin og Dønski fritidshus har de utviklet planer hvor de skal lage nærmiljøsportsanlegg i tilknytning til sentrene. I forhold til aktiviteter har de i enda større grad gitt rom for nye trender ved konserter og andre arrangementer. De opplyser at en forutsetning for driften er at ungdom tas med på råd i utformingen av sentrenes profil.

Ungdomstjenesten mener selv at den i dag fremstår som en moderne virksomhet med evne til forandring og fornyelse i takt med tid og utvikling.

I spørreundersøkelsen bad vi om en vurdering av påstanden: *Aktivitetene er trendy, de er tilpasset dagens ungdom.* Av de som gikk på fritidssenter svarte 33 prosent at dette stemmer svært bra og 26 prosent at det ikke stemmer. Det er en høy andel som oppgir denne grunnen, sammenlignet med de andre grunnene for å gå der.

Denne målformuleringen er vanskelig å gi en nøyaktig vurdering av, men spørreundersøkelsen viser at tilbudet oppfattes som trendy. Revisjonen vurderer at dette målet i høy grad er oppnådd.

⁵³ Årsmelding 1999 s 43

⁵⁴ Vedlegg 1

5.1.7 Voksenkontakt - veiledning og støtte fra voksne

Da årsmeldingen for 2000 ikke er laget ennå, har vi ikke resultatvurderinger fra administrasjonen på disse vedtakene.

Ungdomstjenesten opplyser at de har 21 hele stillinger etter Ungdomsplanens siste oppdateringer. I tillegg til dette ca 25 deltidsansatte i ulike stillingsprosenter. De opplyser at voksenkontakt er noe av det viktigste de tilbyr ved virksomhetene sine. Dette gir etter deres mening trygghet for de unge. Det er viktig å være tilstede og høre på hva de unge har å si og det gir dem mulighet til å se og nå alle. I perioder har de rekrutteringsproblemer da stillingene er lavt lønnet, har ulike størrelser og ubeleilig arbeidstid. Ungdomstjenestens medarbeidere jobber ikke bare inne på virksomhetene. De er også ute i virksomhetens nærmiljø for å kunne inkludere alle og for å danne seg et helhetlig bilde av ungdomsmiljøene. De har også ansatte som jobber på andre samlingssteder enn egne virksomheter, for eksempel sentrumsområder i Bærum. De ansatte representerer ulike faggrupper og mennesketyper. Ungdomstjenesten mener at voksnes tilstedeværelse skaper tillit og trygghet. Ungdom ber ofte om veiledning og støtte både i forhold til aktiviteter og personlige forhold.

I spørreundersøkelsen bad vi om vurdering av påstanden: *De ansatte gjør en god jobb*. Svarene viser at 38 prosent av de spurte mener dette stemmer svært bra og 23 prosent mener at dette ikke stemmer. I Asker er det hele 43 prosent som mener det stemmer svært bra. I vår undersøkelse er dette den årsaken som skårer nest høyest av grunnene til at de er med i fritidssentre.

I spørreundersøkelsen bad vi også om vurdering av påstanden: *Jeg synes det er viktig med voksenkontakt*. Av de som gikk på fritidssenter var det bare 19 prosent som svarte at dette stemte. I vår undersøkelse er dette den årsaken som skårer lavest av grunnene til at de er med i fritidssentre. Ungdomstjenesten framhever at det er de voksne ungdomsarbeidere og foreldre som mener at det er viktig med voksenkontakt.

Undersøkelse av fritidssentrene i Akershus i 1999 viser at i region vest har flere heltidsansatte ”styrere” og flere deltidsansatte pr. klubb enn i resten av Akershus og dobbelt så mange ledertimer pr klubb⁵⁵.

Vår undersøkelse viser at ungdommene mener at de voksne gjør en god jobb og samtidig er det et like klart funn at de ikke oppfatter voksenkontakt som viktig. Det er rimelig å anta at voksenkontakt er noe voksne oppfatter som viktig, mens ungdom i stor grad ikke vil oppfatte dette som viktig. Utfra vår kartlegging vil det være naturlig å konkludere med at ungdomstjenesten i stor grad har oppnådd dette målet.

5.2 Oppnår fritidssentrene hensikten med tilbudet?

Etter gjennomgang av de overordnede dokumentene har vi valgt ut følgene hensikt/ effekt som søkes oppnådd med fritidssentrene i kommunene⁵⁶:

- begrense bruken av alkohol og narkotika.
- redusere kriminalitet, hærverk og bruk av vold.

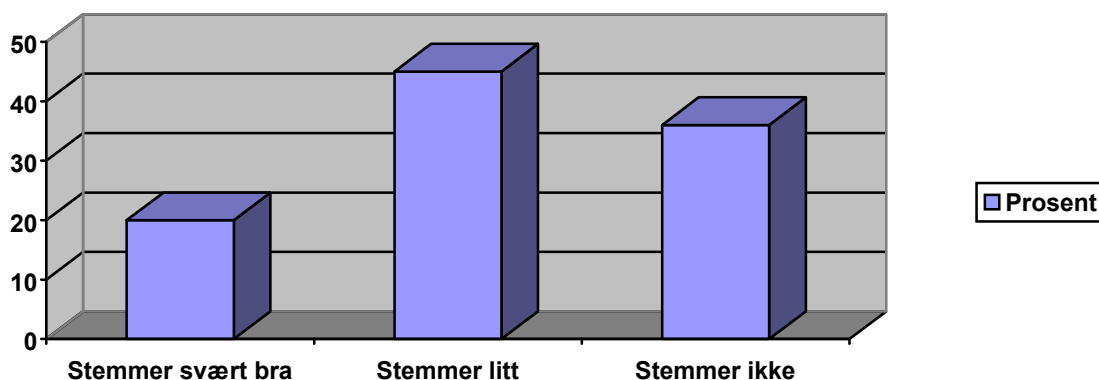
⁵⁵ Fritidsklubbundersøkelsen s 7 og 8

⁵⁶ Se også kap 4 Revisjonskriterier

Vi har som nevnt i kapittel 3 valgt å belyse oppnåelsen av effekten utfra tre vinklinger: Brukergruppens vurdering av effekten av tilbudet i fritidssentrene og sammenligning av svarene knyttet til effekten i Asker og Bærum.

5.2.1 Begrense bruken av rusmidler

Vi vil her først se hva ungdommene selv mener om fritidssentrene som rusforebyggende tiltak og så se om vi kan spore noen effekt i rusbruken blant ungdom i Bærum. I spørreundersøkelsen bad vi om vurdering av påstanden: *Fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika.*

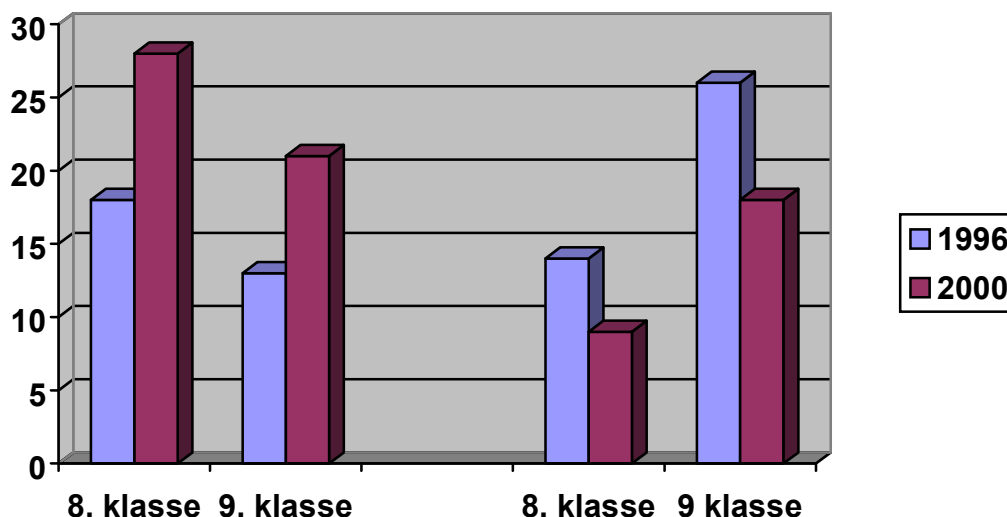

Tabellen viser svarfordelingen i prosent på de tre svaralternativene. Svarfordelingen viser at 20 prosent mener det stemmer svært bra at fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika. 36 prosent mener det ikke stemmer.

Det er flere som tror fritidssentrene har denne virkningen i 7. klasse enn i 10. klasse. Av 7. klassingene var det 20 prosent som mente fritidssentrene bidro til å begrense bruken av alkohol og narkotika. I 10. klasse var det 15 prosent som mente dette. I 8. klasse hadde 28 prosent denne oppfattelsen. Tiltroen til den forebyggende virkningen avtar altså med årene. Vi har her ikke tall fra undersøkelsen i 1996 som kan vise utvikling over tid.

Alkohol

For å belyse effekten vil vi nå se om det er en utvikling av alkoholbruken fra forrige undersøkelse i 1996. En utvikling her kan ikke alene tilskrives fritidssentrene. Det er mange faktorer som kan spille inn. Det kan likevel være interessant å se om det har skjedd endringer. Vi kan her bruke sammenlignbare tall fra Asker og Bærum samlet.

De to første kolonneparene viser i prosent, hvor mange som aldri har smakt alkohol. Henholdsvis 18 og 13 prosent har ikke aldri drukket alkohol i 1996 mens de tilsvarende tallene for 2000 er 28 og 21. De to neste kolonneparene viser i prosent, hvor mange som har svart at de drikker minst 2-3 ganger i mnd. Tallene for 1996 er her 14 og 26 prosent på de to klassetrinnene, mens de tilsvarende tallene for 2000 er 9 og 18. Tabellen viser at det er flere som aldri drikker alkohol og det er færre som drikker minst 2-3 ganger i mnd. For 8. og 9. klasse er det påvist signifikante endringer. Det forekommer en nedgang for 10. klasse i forhold til alkoholbruk, men denne er ikke statistisk signifikant.

Undersøkelsen viser en klar nedgang i alkoholforbruket siden 1996. Landsdekkende statistikk viser at andelen av 15 – 16 åringer som har drukket alkohol, ligger på 74 prosent i 2000. Statistikken viser også relativ stor stabilitet over tid⁵⁷. Oslo ligger noe under landsgjennomsnittet. På landsbasis ser forbruket ut til å være høyest i Asker og Bærum⁵⁸. Politiet opplyser at enkelte narkotiske stoffer av mange er akseptert som et alternativ til alkohol⁵⁹. For å belyse dette vil vi se på utviklingen i bruken av hasj/ marihuana i samme periode.

Hasj/marihuana

I undersøkelsen blant målgruppen spurte vi om de mente de kunne skaffe hasj på 2-3 dager. Det forekommer ikke signifikante endringer over tid for noe klassetrinn i forhold til å kunne skaffe hasj/marihuana. Tallene kan likevel antyde at det også her har vært en viss nedgang, særlig blant 10. klassinger. Landsdekkende statistikk viser at bruken av cannabis har økt markert siden 1996⁶⁰. Politiet i Asker og Bærum politidistrikt opplyser at antall brukere av rumidler, spesielt narkotika er økende og at det brukes mange typer narkotika⁶¹.

⁵⁷ Rusmiddeldirektoratet 2000 s 83

⁵⁸ Helland og Øia s 69

⁵⁹ Kartlegging av rus- og kriminalitetssituasjonen i Bærum kommune 2000 s 5

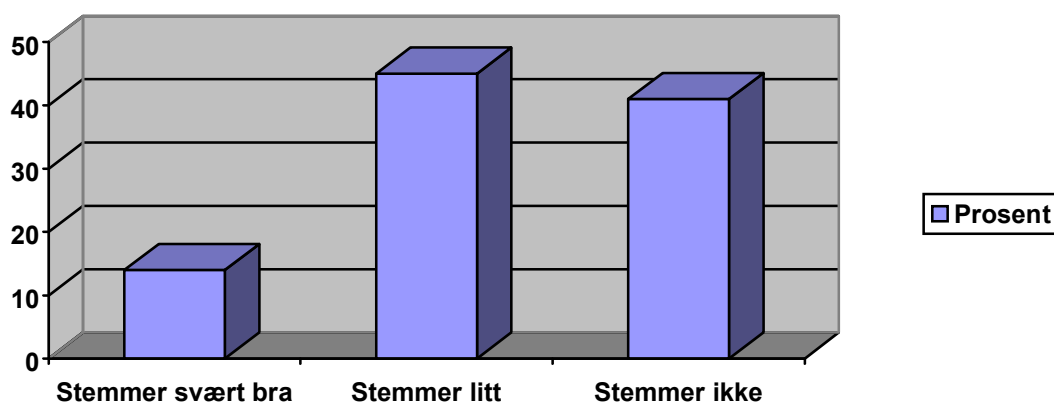
⁶⁰ Rusmiddeldirektoratet 2000 s 76

⁶¹ Kartlegging av rus- og kriminalitetssituasjonen i Bærum kommune 2000 s 5.

Samlet ser vi at 20 prosent av de spurte ungdommene mener det stemmer svært bra at fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika, mens 36 prosent mener det ikke stemmer. Vi finner det rimelig å tolke dette som at brukerne oppfatter den forebyggende effekten som relativt begrenset. Vi ser også det er flere som tror fritidssentrene har forebyggende virkning i 7. klasse enn i 10 klasse. Alkoholbruken øker for de samme klassetrinnene. Den aldersgruppen som drikker mest, har altså minst tro på den forebyggende virkningen. Vi ser en klar nedgang i alkoholbruken de siste 4 årene og stabilitet i forhold til cannabis.

5.2.2 Redusere kriminalitet hærverk og bruk av vold

I spørreundersøkelsen bad vi om vurdering av påstanden: *Fritidssentrene bidrar til å redusere hærverk/ kriminalitet.*

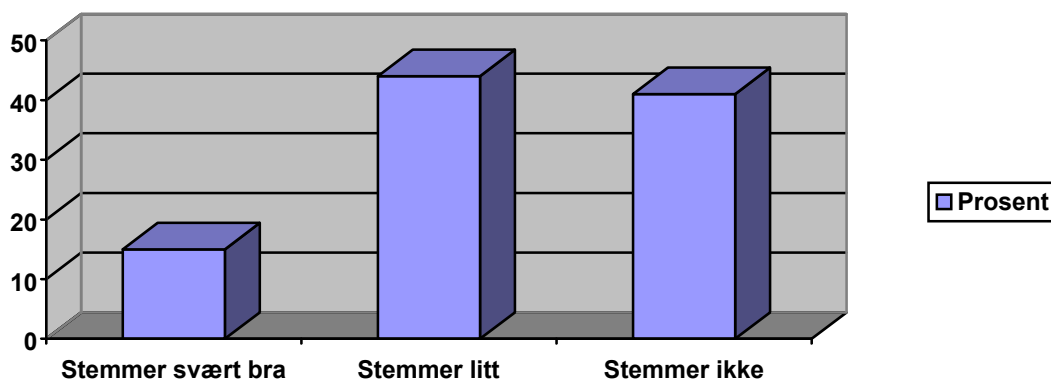

Tabellen viser svarfordelingen i prosent på de tre svaralternativene. Tallene viser at 14 prosent av målgruppen i Bærum mener det stemmer svært bra at fritidssentrene bidrar til å redusere hærverk/ kriminalitet. 41 prosent mener det ikke stemmer. Kartleggingen ble som nevnt gjennomført i to omganger, da det i mellomtiden kom tre artikler i Asker og Bærum budstikke⁶² som diskuterte effekten av fritidssentrene. I svarene fra den andre undersøkelsen er det 3 prosent flere som mener det ikke stemmer at fritidssentrene bidrar til å redusere hærverk og kriminalitet. Det er 4 prosent færre som tror fritidssentrene har denne effekten enn i Asker. Vi har her ikke tall fra undersøkelsen i 1996 som kan vise utvikling over tid.

Blant ungdommen i Bærum er det altså liten tro på at tilbudet i fritidssentrene virker forebyggende mot kriminalitet og hærverk.

I spørreundersøkelsen bad vi også om målgruppens vurdering av påstanden: *Fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av vold.*

⁶² Asker og Bærum budstikke 14 og 16 november 2000.

Tabellen viser svarfordelingen i prosent på de tre svaralternativene. 15 prosent mener det stemmer svært bra at fritidssentrene bidrar til å redusere bruk av vold. 41 prosent mener det ikke stemmer. Det er 8 prosent færre som tror fritidssentrene har denne effekten i Bærum enn i Asker. Blant ungdommen i Bærum er det klart flere som mener det ikke stemmer enn som mener det stemmer svært bra.

I Bærum ble kartleggingen som nevnt gjennomført i to omganger. I svarene fra den andre undersøkelsen er det 6 prosent flere som mener det ikke stemmer at fritidssentrene bidrar til å redusere bruk av vold og 3 prosent flere som ikke tror den bidrar til å redusere hærverk og kriminalitet. Vi har her ikke tall fra undersøkelsen i 1996 som kan vise utvikling over tid.

Samlet viser kartleggingen at troen på at fritidssentrene har en forebyggende virkning på kriminalitet, er svært begrenset og lavere enn troen på at fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika.

6 REVISJONENS VURDERINGER

6.1 Er tilbudet i fritidssentrene i samsvar med målsetningene?

Nedenfor vil vi oppsummere og vurdere oppfølgingen av hvert enkelt resultatmål.

6.1.1 Ungdomsklubbene bør holdes åpne fredag og lørdag kveld

Kartleggingen viser at 4 av 7 tradisjonelle fritidssentre har hatt åpent på fredager fram til 11.00. Ingen har regelmessig holdt åpent på lørdager. Det har blitt arrangert 10 ekstraarrangementer på sentrene på lørdager. Revisjonen mener at administrasjonen har dekning for resultatvurdering i årsmeldingen: *De fleste ungdomsklubber holder åpent på fredager. I tillegg er mange ekstra arrangementer blitt gjennomført på fredager og lørdager...*

Det er vår vurdering at administrasjonen i liten grad har oppnådd det politiske vedtatte målet.

6.1.2 Gjennomfører rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaften, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften

I 1999 og 2000 hadde kommunen arrangementer to av disse dagene. De to andre dagene var det litt over 2 av 9 sentre og anlegg som hadde arrangementer.

Etter revisjonens vurdering er målet er i liten grad oppnådd og resultatvurderingen fra administrasjonen er misvisende.

6.1.3 Legge til rette for et mangfold av tilbud

Revisjonens vurdering er at ungdomstjenesten har et relativt vidt spekter av tilbud og at variasjonen har blitt større de siste årene. Det synes tydelig at målgruppen har mange interesser som ikke dekkes av fritidssentrene, men det er ikke gitt målsettinger om at fritidssentrene skal ha et altdekkende tilbud. Ungdomstjenesten har økt mangfoldet av tilbud og revisjonen vurderer derfor denne målsettingen som oppnådd

6.1.4 Støtte tiltak der ungdom selv tar initiativ og ansvar

Spørreundersøkelsen viser at brukerne i liten grad oppfatter fritidssentrene som brukerstyrt, men svært få oppgir dette som grunn for ikke å gå der. Revisjonen finner ikke grunnlag til å kunne vurdere måloppnåelsen på dette punktet.

6.1.5 Inkluderende miljø slik at flest mulig ungdom nås

Vår undersøkelse viser at målgruppen oppfatter fritidssentrene som inkluderende.

Vår spørreundersøkelse viser at 8 prosent er medlem av et fritidssenter i Bærum. Medlemstallet er relativt stabilt til tross for en generelle nedgangen i ungdommens organisasjonsdeltakelse. Medlemstallet i Bærum er markert lavere enn i Asker og Oslo. Når vi ser på bruk av fritidssentrene ser vi en markert oppgang fra 1996 til i dag. 22 prosent svarer at de har vært på fritidssenter den siste uken. Tallene fra 1996 viste at 11 prosent hadde besøkt fritidsklubb siste uken i 1996. Denne oppgangen stemmer med ungdomstjenestens oversikt over nøkkeltall i årsmeldingene.

Det vedtatte målet er at flest mulig ungdom skal nås. Revisjonen oppfatter at det i dette ligger en forventning om at bruken av fritidssentrene skal økes, og at målet dermed i stor grad er nådd.

6.1.6 Flexibilitet for nye trender

Denne målformuleringen er vanskelig å gi en nøyaktig vurdering av. Gjennomgangen av tiltak fra ungdomstjenesten viser etter revisjonens mening, stor omstillingsevne på dette området. Spørreundersøkelsen viser også at tilbudet oppfattes som trendy av brukerne. Revisjonen vurderer at dette målet i høy grad er oppnådd.

6.1.7 Voksenkontakt - veiledning og støtte fra voksne

Vår undersøkelse viser klart at ungdommene mener at de voksne gjør en god jobb. Samtidig er det et like klart funn at de ikke oppfatter voksenkontakt som viktig. Utfra vår kartlegging vil det være naturlig å konkludere med at ungdomstjenesten i stor grad har oppnådd dette målet.

6.2 Oppnår fritidssentrene hensikten med tilbudet?

6.2.1 Begrense bruken av rusmidler

Spørreundersøkelsen blant målgruppen viser at 20 prosent mener det stemmer svært bra at fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika. 36 prosent mener det ikke stemmer. Som nevnt⁶³ kan en tolke kategorien 'Stemmer litt' som at de mener det stemmer, men i mindre grad enn 'Stemmer svært bra'. Dette vil gi et mer positivt analyseresultat.

Troen på den forebyggende virkningen i forhold til rusbruk avtar tydelig fra 7 til 10 klasse. Vi finner det rimelig å tolke dette som at brukerne oppfatter den forebyggende effekten som relativt begrenset. Vi ser en klar nedgang i alkoholbruken de siste 4 årene og stabilitet i bruk av cannabis. Sammenlignet med den generelle utviklingen i Norge, er dette svært oppløftende. Dette kan tolkes som at fritidssentrene har bidratt til å oppnå hensikten.

6.2.2 Redusere kriminalitet, hærverk og bruk av vold

Samlet viser kartleggingen at troen på at fritidssentrene har en forebyggende virkning på kriminalitet, er svært begrenset og klart lavere enn troen på at fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika.

Effekten av fritidstiltak er som nevnt i kapittel 3, vanskelig å isolere, og dermed evaluere. Det er generelt problematisk å vurdere om forebyggende tiltak har den effekten de er tiltenkt⁶⁴. I forskningslitteraturen ser det ut til å være utbredt enighet om at det mangler empiriske bevis for antakelsen om at fritidsaktiviteter som sådan reduserer barne- og ungdomskriminaliteten⁶⁵. Helland og Øia nevner tre undersøkelser som konkluderer med positive endringer og redusert kriminalitet⁶⁶. Det aktivitetstilbudet som ser ut til å nå flest

⁶³ Bearbeiding og analyse s 7

⁶⁴ Helland og Øia s 18

⁶⁵ Helland og Øia s 70

⁶⁶ Helland og Øia s 193

ungdommer i risikozonen for rusmisbruk, er fritidssenter, men det er ikke dokumentert forebyggende effekter⁶⁷.

Det er blitt hevdet at aktiviserende fritidstiltak som fritidssentrene, bygger på forestillingen om at lediggang er roten til alt ondt, og at deltakelse i slike aktiviteter virker holdningsskapende på de unge. Slike aktiviteter forventes altså å virke forebyggende på to måter: for det første ved at ungdommen får noe å gjøre og at de dermed ikke fordriver tiden med uønsket aktivitet, og for det andre ved at det gjennom slike aktiviteter bygges opp verdier og holdninger som forhindrer at de unge får rusproblemer eller involverer seg i kriminelle aktiviteter⁶⁸.

Da det første kommunale fritidssenteret ble startet i 1953 var siktemålet at de skulle fungere kriminalitetsforebyggende. Rundt om 1970 var det sterk vekst i opprettelse av fritidssentre og det sentrale stikkordet bak opprettelsen var rusforebygging. Utover på 70- tallet foregikk det en ideologisk diskusjon rundt målsettingen med fritidssenter. Fra å være ensidig sosialpolitisk, fikk virksomheten også et kulturpolitisk aspekt, senteret skulle være en ungdomskulturell arena⁶⁹. Alle disse tre målsetningene gjenspeiler seg i de vedtatt målsetningene for fritidssentrene i Bærum.

Det blir hevdet at eventuelle forebyggende effekter av aktiviserende fritidstiltak for ungdom, bør betraktes som tilleggsgevinst og ikke som målet i seg selv⁷⁰.

7 REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

Konklusjon

Er tilbudet i fritidssentrene i samsvar med målsetningene?

Ungdomstjenesten synes i stor grad å ha oppnådd målene om å gi et mangfold av tilbud, å vise fleksibilitet for nye trender og å legge til rette for et miljø med voksenkontakt/ aktiviteter med veiledning og støtte fra voksne. Ungdomstjenesten synes også å ha oppnådd målet om at det skal være et inkluderende miljø og at flest mulig ungdom skal nås, i den forstand at de har fått økt oppslutning.

Ungdomstjenesten har ikke oppnådd målet om å holde fritidssentrene åpne fredag og lørdag kveld og målet om å gjennomføre rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaften, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften.

Generelt er det revisjonens oppfatning at det ville være ønskelig med mer presise mål for arbeidet som fritidssentrene senere kan måles opp mot. Uten klare mål er det vanskelig å gi klare vurderinger av om etaten oppnår målene.

Generelt er vår vurdering at ungdomstjenesten gir upresise og delvis misvisende resultatvurderinger i årsmeldingen. På de resultatmål vi har gjennomgått, ville det være mulig

⁶⁷ Helland og Øia s 101

⁶⁸ Helland og Øia s 69

⁶⁹ Medlemsklubbundersøkelsen s 4

⁷⁰ Helland og Øia s 69

å gi mer presise rapporteringer til politikerne. Formuleringene av resultatvurderingene i årsmeldingen er ikke i samsvar med kommunens retningslinjer⁷¹. Det står bl.a. om resultatvurdering i sektorrapportene: *Der hvor det er avvik mellom mål og resultat skal det, i tillegg til beskrivelse av årsaksforhold, fremgå hvilke tiltak som er/ vil bli iverksatt. Videre: Beskrivelsene av måloppnåelse bør konkretiseres.*

Oppnår fritidssentrene hensikten med tilbudet?

Denne undersøkelsen kan ikke slå fast at fritidssentrene har oppnådd den tiltenkte effekten med forebygging av ungdommens rusbruk og kriminalitet. Det er likevel et nokså klart funn at ungdom fra 7 til 10 klasse mener at fritidssentrene i liten grad har forebyggende effekt.

Den forskningslitteratur vi har gjennomgått, som omhandler forebyggende arbeid, konkluderer i all hovedsak med at forebyggende virkning ikke lar seg dokumentere av generelle tiltak som f.eks. fritidssentre. Det ser ut til å være utbredt enighet om at det mangler empiriske bevis for antakelsen om at fritidsaktiviteter som sådan reduserer barne- og ungdomskriminaliteten⁷². Forskningen viser at forebyggende virkning kan dokumenteres for konkrete tiltak rettet mot en klart definert målgruppe.

Anbefalinger

4. Ungdomstjenesten må gi mer presise og korrekte resultatvurderinger på de vedtatte målene. Det må sies mer konkret hva man har oppnådd og eventuelt grunner for at mål ikke er oppnådd.
5. Ungdomstjenesten bør foreslå mer konkrete resultatmål i forslag til handlingsprogram.
6. Politiske vedtak bør gjøres mer presise med hensyn til ønskede resultater eller ønsket effekt. Dette vil kunne bidra til å sikre bedre tilbakemelding på status.

⁷¹ Retningslinjer for arbeid med årsmeldingen 1998 av 23.12.98 s 8

⁷² Helland og Øia s 70

Litteratur og kildehenvisninger

Advarer mot en mer utrygg hverdag, Torill M. Skuseth Asker og Bærums budstikke 18.11.2000.

Forebyggende ungdomsarbeid, Håvard Helland og Tormod Øia, Fagbokforlaget 2000.

Fritidsklubbene under lupen, Lena Betate Hamborg Pedersen Asker og Bærums budstikke 14.11.2000.

Fritidsklubbundersøkelsen i Akershus 1999, Akershus fylkeskommune Fylkeskultursjefen desember 1999.

Gutter og jenter i Asker og Bærum, Ungdomsundersøkelsen 1996, Åse Strandbu Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) Rapport 5/97.

Handlingsplan for ungdomsarbeidet i Bærum Kommune. Ungdomsplanen. Bærum kommune Avdeling for barn og unge 1998.

Kartlegging av rus- og kriminalitets situasjonen i Bærum kommune, Paal Christian Balchen Koordineringsgruppen for tverretattlig samarbeid, Bærum kommune 2000.

Evaluering av virksomheten i avdeling Barn og Unge. Prosjektrapport Asker 1998.

Medlemsklubbundersøkelsen. Landsforeningen Ungdom & Fritid 1999.

Mer brutalitet enn landsgjennomsnittet, Sonia Jensen Asker og Bærums budstikke 10.10.2000.

Møtes utenfor fritidsklubben, Lena Betate Hamborg Pedersen Asker og Bærums budstikke 16.11.2000.

Ruskatastrofe i Bærum, Per Erik Hagen Asker og Bærums budstikke 06.11.2000.

Rusmiddeldirektoratets årsrapport 1999. Rusmiddeldirektoratets 2000.

Spørreundersøkelse blant ungdomsskoleelever i Bærum høsten 1999. Ungdomstjenesten Bærum kommune 1999.

Storaksjon mot narkotika, Leif Welhaven Asker og Bærums budstikke 06.11.2000.

Ungdomsklubber og lønnsomhet, Andreas Gjølme Asker og Bærums budstikke 16.11.2000.

Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002, Bærum kommune 1999.

Vold- konflikt og gjengdannelse. En undersøkelse blant ungdom i fire byer. BIBR
Prosjektrapport 2000:14.

Vurdering av program og tiltak for å redusere problematferd og utvikle sosial kompetanse,
Innstilling fra faggruppe oppnevnt av Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, juni
2000. Rapport 2000.12.14.

Rusmidler i Norge, Rusmiddeldirektoratet 2000.

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003, Bærum kommune 1999.

Vedlegg 1: Politisk vedtatte målsetninger for fritidssentrene

Kommuneplan 1998 –2015. Kommunestyrets vedtak 19. mai 1999.

MÅL

Alle barn og unge skal ha trygge og stimulerende oppvekstforhold. (s 4)

Strategier:

- ❖ Det vurderes rusfrie aktivitetstilbud for ungdom mellom 16 – 18 år. Bærum skal ta initiativ til en nærmere samarbeid med Oslo og Asker når det gjelder rusproblemer blant ungdom.
- ❖ Det skal stimuleres til tiltak der ungdommen selv tar ansvar og viser initiativ.
- ❖ Forebyggende arbeid mot narkotika skal intensiveres også mot de yngre grupper.

Mål	1997	Resultatvurdering
Rådmannens forslag til handlingsprogram 1997 – 2000: Resultatmål: s 69 – Barn og unges oppvekstvilkår. Ingen aktuelle		
Kultur – kirke og fritid Programsmål: s 75 – Kultur og ungdom 1. Barn og unge fremstå som ressurspersoner i nærmiljøet, med innsikt og kunnskap som gjør at de bedre kan realisere sine egne interesser og mestre samfunnets utfordringer. 2. Barn og unge ut fra kulturelle og sosiale forutsetninger i fritiden ha tilgang til varierte treffsteder der voksenkontakt omsorg og tid til samvær står sentralt. Resultatmål: s 69 – Kultur og ungdom. Ingen aktuelle.		

<p>Vedtatt handlingsprogram 1997 – 2000</p> <p>A-54 Administrasjonen pålegges, i samsvar med tidligere vedtak, å finne egnede lokaler til klubbdrift på Bekkestua.</p> <p>B-3 Forholdene skal legges til rette for at ungdom i Bærum kan knytte kontakter på internasjonal basis.</p>	<p>A-54 Ikke oppnådd. Det arbeides fortsatt med å finne egnede lokaler. Det er startet en midlertidig musikk og ungdomskafe i Bekkestua. Videreføring av denne vil bli tatt opp i Økonomimelding I-98.</p> <p>B-3 Teaterprosjektet ”Gudene må vite” ble det mest synlige resultatet i utvekslingsarbeidet. 40 ungdommer fra seks land (Danmark, Sverige, Island, Peru, Bolivia og Norge) var medaktører i en meget vellykket teaterforestilling på Kalvøya. Også med Polen og Portugal har det foregått utveksling med ungdommer.</p>
--	---

Mål	1998	Resultatvurdering
<p>Rådmannens forslag til handlingsprogram 1998 – 2001:</p> <p>BAUN</p> <p>Programmål: s 35</p> <ul style="list-style-type: none"> Barn og unge skal sikres trygge og gode oppvekstvilkår slik at de utvikler god helse, psykisk balanse og sosial trygghet. <p>Ungdom i Bærum skal ha rusfrie aktivitetstilbud og fritidssentra der de kan realisere sine interesser, bruke sine ressurser og mestre samfunnets utfordringer. Det skal legges til rette for voksenkontakt, omsorg, tid til samvær og ansvar for aktiviteter.</p>		
<p>Resultatmål: s 39</p> <p>Barn og unges oppvekstvilkår.</p> <p>B-3 Barn og unge med spesielle behov skal få helhetlig og samordnet hjelp i sitt nærmiljø for å forebygge kriminalitet, vold og rusmisbruk. Dette skal skje gjennom et intensivert og samordnet tjenestetilbud i regi av Avdeling barn og unge.</p>		<p>B-3 Arbeidet med ny struktur og rutiner for tverrfaglig samarbeid var ferdig våren 1998. er tatt inn i handlingsplan for ungdomsarbeid som skal behandles i kommunestyret våren 1999.</p>
<p>Resultatmål: s 40</p> <p>Ungdomsarbeid</p> <p>1. Forholdene skal legges til rette for at Ungdom i Bærum kan knytte gode Kontakter på internasjonal basis.</p>		<p>B-1 Ungdomsutveksling med Portugal, besøk fra Polen, Danmark, Latin- Amerika og Sør-Afrika. Besøk til Polen, hvor band fra Bærum spilte for opp til 3.000 tilhørere.</p>

<p>2. Det etableres midlertidig ungdoms- og musikkcafe på Bekkestua bibliotek som rusfritt alternativ ungdom. Det arbeides videre med plan om ungdomsklubb på Bekkestua.</p>	<p>B-2 Brukt kafeteriaen i Bekkestua bibliotek til ungdomskafe. Lokalene viste seg ikke særlig godt egnet til ungdomsklubb. Flyttet 01.01.99 over til kafeteriaen i Nadderudhallen med utvidet åpningstid. Det arbeides videre med planen for et fast sted for ungdomsklubb på Bekkestua. Det er søkt Eiendomsforvaltningen om å få ungdomslokaler i den restaurerte Nadderudhallen.</p>
<p>Vedtatt handlingsprogram 1998 – 2001 9. Bevist drive holdningsskapende arbeid blant unge.</p>	<p>A-9 Gjennomført et mangfold av tiltak fra Ungdoms- og fritidstjenesten og Utekontakten. Konfliktrådet har holdt kurs om kriminalitetsforebyggende tiltak i de fleste 7.klassene og innført skolemegling på enda en ungdomsskole.</p>
<p>11. Til disposisjon for tiltak der ungdom selv tar initiativ og ansvar, herunder skateboardbane Vestre Bærum. Ved etablering av skateboardbane forutsettes det etablert nødvendige tiltak for å hindre unødig støy.</p>	<p>A-11 Planlagt på parkeringsplass ved Bærum Ishall. Ikke ønsket der av Ishallen. Det arbeides videre med saken.</p>
<p>16. Bidra til å få ungdommene aktivt med i en strategi for rusforebyggende tiltak.</p>	<p>A-16 Ungdommer er aktivt med i arbeidet ved kommunens rusfrie fritidssentra. Ungdommen deltar også ved rusfrie arrangementer natt til 1. mai. Prosjekt KR (kommunerockerne) med to medlemmer fra hver klubb arbeider med rusforebyggende arrangementer.</p>
<p>17. Kommunestyret ønsker at det brukes midler til å gjennomføre og informere om rusfrie ungdomsarrangementer i helgene.</p>	<p>A-17 Seks arrangementer i Nadderudhallen, utekonsert på Kalvøya, tre ungdomsarrangementer (K 15) på Musikkflekken og fredagsåpne fritidssentra trekker de yngste i målgruppa bort fra rus. Det er vanskelig å trekke eldre ungdom vekk fra rus i helga. Vil bli arbeidet videre med i forhold til ny ungdomsplan og vedtak i nytt handlingsprogram.</p>

<p>18. Innsatsen mot kriminalitet og vold må økes.</p>	<p>A-18 Styrket samarbeid mellom politi, barnevernvakt, handelsstand, vektere, fritidshus, PP-tjenesten og skoler. Faste tverrfaglige møter med politiet. Politiets innsats inkludert dette tverrfaglig samarbeid har sterkt redusert det de kaller barneran og dempet voldsbruk i kommunen.</p> <p>Utekontakten har et tilgjengelig behandlingstilbud for unge voldsutøvere, med 23 klienthenvendelser siden starten i september 1998.</p> <p>Tiltaket ”Kommunerockerne” er å aktivisere ungdommen i nærmiljøet til selv å engasjere seg mot rus, vold og kriminalitet.</p> <p>Konfliktrådet har arbeidet kriminalitetsforebyggende med elever i grunnskolen, informert om skolemeglning til lærerne og foreldre og arrangert meglerkurs for ungdomsarbeidere.</p>
<p>27. Det legges frem en sak for Komité for B&E som viser fordeling mellom faste utgifter, midler til frivillige organisasjoner og midler til å støtte tiltak der ungdom og nærmiljø selv tar initiativ.</p>	<p>A-27 egen sak er ikke laget. Det vises til ny handlingsplan for ungdomsarbeidet</p>
<p>30. Kommunestyret ber komiteen for B&E om i forbindelse med behandlingen av ungdomsundersøkelsen å fremme forslag til tiltak for redusere forbruket av alkohol og narkotika.</p>	<p>A-30 Administrasjonen har laget en egen ungdomsplan som inneholder slike tiltak. Skal behandles i kommunestyret våren 1999.</p>

Mål	1999	Resultatvurdering
<p>Rådmannens forslag til handlingsprogram 1999 – 2002: BAUN s 35 Resultatmål: s 26 — Ungdomstiltak.</p> <p>1. Forholdene skal legges til rette for at ungdom i Bærum kan knytte gode kontakter på internasjonal basis.</p>	<p>Årsmelding 1999</p> <p>Ungdomstiltak Vedlegg 1 s 9 B-1 Utvekslingsprosjekter med Polen og Danmark. En ungdom har vært i Spania som frivillig ung. Arbeider med støtte fra Statens Ungdoms- og adopsjonsbyrå.</p>	
<p>2. Det etableres et rusfritt ungdomstilbud i kommunen, for eksempel i samarbeid med Bærum Kirkelige fellesråd.</p>	<p>B-2 Planarbeid er igangsatt i samarbeid med Bærum Kirkelige Fellesråd. Det er funnet et midlertidig lokale i Bekkestua sentrum og arbeidet vil starte opp i år 2000.</p>	
<p>4. Kommunenes innsats for utsatte unge skal samordnes mer med arbeidet til de frivillige organisasjonene.</p>	<p><i>Utgår, jfr A-19.</i></p>	
<p>Vedtatt handlingsprogram 1999 – 2002</p> <p>20. For å forebygge uheldig utvikling i ungdomsmiljøene er det særlig i helgene viktig å gi barn og ungdom et tilbud i sitt nærmiljø. Kommunale lokaler må derfor i størst mulig grad stilles til disposisjon for nærmiljøtiltak for barn og unge.</p>	<p>s.7 A-20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fritidssentre er åpnet i helgene • Ekstra arrangementer har vært igangsatt på lørdager • Rusfrie arrangementer i Nadderudhallen, -samarbeid mellom ungdomstjenesten og Idrett 	
<p>21. De midler som i dag brukes på barne- og ungdomstiltak må dreies for i større grad å vise fleksibilitet for nye trender, og for å kunne støtte tiltak der ungdom og / eller nærmiljøgrupper selv tar initiativ og ansvar.</p>	<p>A-21 Ungdomstjenesten har prioritert midler til</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konserter og rullebrettkonkurranser av og med ungdom. • Egne snowboardturer med ungdom • Ungdomsstyrte musikkvelder på Musikkflekken i Sandvika. • Ungdomsstyrte kafeer på Rykkin og Østerås fritidssentre 	
<p>22. Det fremmes forslag til endrede / nye aktiviteter i forbindelse med klubbene. Det legges særlig vekt på aktiviteter som gir ungdommen utfordringer, som mekking, klatring og lignende.</p>	<p>A-22 Kr 0,5 mill. ble bevilget i økonomimelding 1-99. Det er satt i gang tiltak innen motor, friluftsliv og kurs. I tillegg har det vært arrangementer med nye trender innen dans, musikk og data. Virksomhetene har knyttet til seg flere ungdommer. Flere av tiltakene videreføres i år 2000.</p>	

<p>24. Det vurderes om det er mulig å etablere en enkel skateboardbane under tak, gjerne i samarbeid med Asker og Oslo.</p>	<p>A-24 Ungdomstjenesten har søkt om å få leie deler av en ledig hangar på Fornebu, men Oslo kommune/staten ville ikke leie ut til dette formål. Rådmannen har søkt Oslo kommune – Oslo Sporvies om et samarbeid om bl.a. å bruke trikkehallen på Avløs når dagens bruk som verksted/ trikkehall opphører. Andre egnede lokaler eller områder er ikke funnet. Det arbeides videre med dette.</p>
<p>37. Det arbeides videre med en ungdomsklubb på Bekkestua.</p>	<p>A-37 Det er satt opp en brakke ved rullebrettanlegget på Bekkestua og en miljøarbeider er ansatt. Kommunen har vært i kontakt med flere utleiere, og har klart å skaffe et midlertidig lokale fra våren 2000. På lengre sikt vil det beste stedet være å overta de ledige lokalene etter eldresenteret når det flyttes til nye lokaler.</p>
<p>38. Bærum kommune ser på muligheten for et selvstyrt ungdomshus (styrt av ungdom).</p>	<p>A-38 Dønski fritidshus prøver ut ny modell der både ungdom, foreldre og frivillige er engasjert i driften. Resultatet så langt er meget positivt, med nye aktiviteter og stort engasjement.</p>
<p>41. For å begrense rusbruk i helgene, bør rusfrie arrangementer legges til fredag og lørdag kveld. Ungdomsklubbene bør holdes åpne fredag og lørdag kveld.</p>	<p>A-41 De fleste ungdomsklubbene holder åpent på fredager. I tillegg er mange ekstra arrangementer blitt gjennomført på fredager og lørdager. Resultatet er redusert rusmisbruk. De få som ruser seg får nødvendig hjelp, kontakt med foreldre eller hjemkjøring. I tillegg arbeides det med den enkeltes holdning til rus for å begrense eget rusmisbruk.</p>
<p>42. Kommunen gjennomfører rusfrie arrangementer for ungdom nyttårsaften, natt til 1. mai og 17. mai og St. Hansaften.</p>	<p>A-42 Ungdomstjenesten har gjennomført arrangementer alle disse dagene. De planlegges og gjennomføres i samarbeid med ungdommen selv. Eksempler på tiltak under Oppvekstkontoret er: (bla)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere av fritidssentrene har utvidet tilbudet med turer, helgearrangementer, nye aktiviteter/ trender og selvstyrte arrangementer/ aktiviteter. • Ungdomstjenesten bidrar med tilskudd til private klubber i regi av foreldre og andre frivillige. • Planer for bygging av nytt rullebrettanlegg på Rud igangsatt, ferdig år 2000.

<p>48. Kommunestyrets vedtak punkt 1-5 i ungdomsundersøkelsen bør inn under resultatmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Styrke de mange positive sidene med ungdom i Bærum kommune. 2. Øke bevisstheten på foreldre og nærmiljøes ansvar for ungdoms oppvekstvilkår. 3. Begrense bruken av alkohol og narkotika. 4. Redusere kriminalitet, hærverk og bruk av vold. 5. Redusere omfanget av mobbing og psykiske lidelser. 	<p>A-48 Eksempler på tiltak under Oppvekstkontoret er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere av fritidssentrene har utvidet tilbudet med turer, helgearrangementer, nye aktiviteter/ trender og selvstyrte arrangementer/ aktiviteter. • Foredrag på foreldremøter og foreldreveiledning • ”Alternativ til vold” som er utekontaktens behandlingstilbud til unge voldsutøvere. Tilbudet vært gitt til unge voldsutøvere. Tilbudet vært gitt til 51 unge siden oppstart i september 98. • Utekontakten fulgte opp 184 ungdommer med videre hjelp. • Innvandrerforeldre har fått veiledning, kurs, etc. • Ungdomstjenesten bidrar med tilskudd til private klubber i regi av foreldre og andre frivillige. • Planer for bygging av nytt rullebrettanlegg på Rud igangsatt, ferdig år 2000. • Konfliktrådet avholder kurs i holdningsarbeid som kriminalitetsforebyggende tiltak for de fleste 7. klassene i skolen. • Fire skoler har innført skolemegling på sin skole. I enkelte tilfeller har konfliktrådet, i samarbeid med foreldre og skole, gått direkte inn i klasser for å hjelpe til å synliggjøre og løse konflikter mellom elever og mellom elever og lærere. <p>Felles holdningskampanje mot hasj i samarbeid med Rusmiddelstaten i Oslo.</p>
---	--

Mål	2000	Resultatvurdering
<p>Rådmannens forslag til handlingsprogram 2000 – 2003:</p> <p>BAUN</p> <p>Programmål: s 31</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ungdom i Bærum skal ha rusfrie aktivitetstilbud og fritidssentra der de kan realisere sine interesser, styrke sine ressurser og potensiale for vekst og utvikling. • Det skal legges til rette for et inkluderende miljø med voksenkontakt, omsorg, tid til samvær og ansvar for aktiviteter. <p>Resultatmål: Ungdom skal gis mulighet til utvikling og drift av egen aktiviteter og tiltak, med veiledning og støtte fra voksne. Det skal legges til rette for et mangfold av tilbud, slik at flest mulig ungdom nås i det forebyggende arbeidet. (nytt)</p>		(Årsmeldingen for 2000 kommer i april)
<p>Vedtatt handlingsprogram 2000 – 2003 (ingen aktuelle vedtak.)</p>		

Spørreundersøkelse om tilbudet i fritidssentrene i Asker og Bærum

Denne undersøkelsen er laget for ungdom som går i 7. til 10. klasse. Hensikten med undersøkelsen er bl.a. å finne ut hva ungdommen mener om de kommunale fritidssentrene. Resultatet vil bli et innspill for den kommunale satsing på området i årene framover.

Undersøkelsen er fullstendig anonym, og det er frivillig deltakelse. Ingen får vite hva akkurat du har svart. Du skal ikke skrive navnet ditt noen steder og etter bruk blir skjemaene ødelagt og kastet.

Utfylling av spørreskjemaet

Vi håper du vil fylle ut skjemaet så godt du kan. Du skal sette kryss i den ruta som passer best for deg. Er det spørsmål du synes er vanskelig, eller som du ikke vil svare på, kan du hoppe over dem. Men vi vil helst at du svarer på alle spørsmålene.

Svarene leses maskinelt og vi ber deg derfor være nøye med å gjøre følgende:

1. Vær vennlig å bruke svart eller blå kulepenn ved utfylling av skjemaet.
2. Hvis du krysser av i feil rute, fyll da ruta helt igjen og sett kryss i den riktige ruta.
3. Sett et tydelig kryss i ruta for det svaralternativet du velger. Kryssene må ikke komme i berøring med firkanten du krysser av i.
4. Det er ikke nødvendig å bruke lang tid på hvert spørsmål.

Lykke til og takk for hjelpen!

Er du gutt eller jente? Gutt Jente

Hvilken klasse går du i? 7. klasse 8. klasse
 9. klasse 10. klasse

Er du født i Norge? Ja Nei

Er faren din født i Norge? Ja Nei

Er moren din født i Norge? Ja Nei

Her er nevnt en del ting som du kan bruke fritiden din til. Tenk tilbake på siste uke – siste 7 dager.

Hvor mange dager har du:

Kryss av bak hver påstand i den ruta som passer best.

	0 dager	1 dag	2 dager	3-4 dager	5-7 dager
Vært i fritidsklubb	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på kafe eller snackbar	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på trening, i foreninger, på møter etc	☐	☐	☐	☐	☐
Vært sammen med venner hjemme hos deg selv eller hos venner	☐	☐	☐	☐	☐
Dratt til nærmeste by eller inn til sentrum	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor mange foreninger, lag eller klubber er du aktiv i?

Kryss av i den ruta som passer.

To eller flere	En	Ingen
☐	☐	☐

Har du besøkt noen av følgende fritidssenter/ steder?

Du skal sette ett kryss for hver av de fritidssentrene/ stedene du har besøkt.

Bærum

- Dønski Fritidshus
- Gullhaug Fritidshus (GULP)
- Helset Fritidssenter (ZONE)
- Arken i Sandvika
- Motorsenteret
- Rykkinn Fritidshus
- Skui Fritidssenter
- Østerås Klubben
- Bekkestua Rullebrettanlegg
- Sommerklubben

Asker

- Asker Kulturverksted
Clubb 3/ Internasjonal klubb)
- Landøya Fritidssenter
- Bondi Aktivitetshus
- Hagaløkka Fritidssenter
- Hovedgården Fritidssenter
(Heggedal motorsenter)
- Vollen Fritidssenter
- Juniorklubb

Er du eller har du vært medlem i en av
kommunes fritidssenter?

- Ja
- Har vært medlem tidligere
- Nei

Hvordan fikk du i kjennskap til tilbudet i fritidssentrene?

Kryss av for det svaret som passer best.

- Av venner
 - Gjennom annonse
 - Skolen
 - Plakater/ løpesedler
 - Internett
-

Dersom du er aktiv i en av kommunens fritidssentre. Hva er de viktigste grunnene til at du er med?

*Kryss av bak hver påstand
i den ruta som passer best*

	Stemmer svært bra	Stemmer litt	Stemmer ikke
Mange av vennene mine er aktive	☐	☐	☐
Jeg får nye venner	☐	☐	☐
Jeg treffer en gjeng/ gruppe ungdommer som jeg holder meg sammen med	☐	☐	☐
Det er hyggelig, jeg føler meg velkommen og trygg her	☐	☐	☐
Jeg liker at det er fritt, jeg har medbestemmelse og ansvar for tiltak – (brukerstyrt)	☐	☐	☐
Aktivitetene/ tilbudene som tilbys er spennende/ interessante	☐	☐	☐
Aktivitetene/ tilbudene er trendy, de er tilpasset dagens ungdom	☐	☐	☐
Jeg synes det er viktig med voksenkontakt	☐	☐	☐
De ansatte gjør en god jobb	☐	☐	☐

Dersom du ikke er aktiv i en av kommunens fritidssentre. Hva er de viktigste grunnene til at du ikke er med/ ev sluttet?

Kryss av bak hver påstand i den ruta som passer best

	Stemmer svært bra	Stemmer litt	Stemmer ikke
Mange av mine venner er ikke med	☐	☐	☐
Jeg har andre interesser	☐	☐	☐
Vi brukere får ikke lov til å bestemme	☐	☐	☐
Jeg vokste ifra	☐	☐	☐
Det ble for mye klikkdannelse – noen få bestemte	☐	☐	☐
Jeg er aktiv i en annen forening	☐	☐	☐
Aktivitetene som tilbys er lite interessante/ spennende	☐	☐	☐
Aktivitetene/ tilbudene er for dårlig annonsert/ bekjentgjort	☐	☐	☐
Åpningstider er dårlig tilpasset mitt behov	☐	☐	☐
Det er ikke lov å røyke der	☐	☐	☐

Rus og kriminalitet

Kryss av for det svaret som passer best.

Har du noen gang drukket øl, vin eller brennevin?

- Jeg har aldri smakt øl, vin eller brennevin
- Jeg har så vidt smakt alkohol, men drikker aldri eller nesten aldri
- Drikker ca. 1 gang pr. måned
- Drikker 2-3 ganger pr. måned eller mer

Hvis du ønsker å få tak i marihuana eller hasj, tror du at du ville klare å skaffe deg stoffet i løpet av to til tre dager?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

Kjenner du noen som har brukt/bruker marihuana eller hasj?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

Hvis du ønsker å få tak i Ecstasy eller GHB, tror du at du ville klare å skaffe deg stoffet i løpet av to til tre dager?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

Kryss av for det svaret som passer best.

Har du opplevd eller vært vitne til hærverk/kriminalitet?

- Ja, flere ganger
 Ja, en gang
 Nei, aldri

Har du opplevd eller vært vitne til at andre har blitt utsatt for voldelige handlinger?

- Ja, flere ganger
 Ja, en gang
 Nei, aldri

Hvilken påvirkning tror du fritidssentrene har på ungdom?

Kryss av bak hver påstand i den ruta som passer best

Fritidssentrene bidrar til å begrense bruken av alkohol og narkotika

Stemmer svært bra Stemmer litt Stemmer ikke

Fritidssentrene bidrar til å redusere hærverk/ kriminalitet

Fritidssentrene bidrar til å reduserer bruk av vold